

ВПЛИВ ТЕМПЕРАТУРИ НА ПРОЦЕС ЕКСТРАГУВАННЯ З ЯБЛУЧНИХ ВИЖИМОК

Асп. І.В. Чернелевський, д.т.н., проф. В.Л. Зав'ялов, д.т.н., проф. О.С. Марценюк
Національний університет харчових технологій

Вступ. У харчових і фармацевтичних виробництвах важливу роль відіграють процеси екстрагування в системі тверде тіло - рідина, де твердим тілом є рослинна сировина, в тому числі і відходи виробництва. Відходи консервного виробництва, такі як вичавки з чорноплідної горобини, яблучні, виноградні можна використовувати для отримання пектину, барвників, дифузійного соку, спирту тощо.

Відома найбільш поширена схема отримання яблучного соку, при якій яблука подрібнюються, а потім отримана маса віджимається на пресах. Однак пресовий спосіб отримання соку не дає можливості витягти усі цінні компоненти з мезги. Досить давно відомий дифузійний спосіб виробництва соків, який полягає в екстрагуванні водою речовин з плодової мезги.

Матеріали і методи. Нами ставилося завдання в лабораторних умовах змоделювати і дослідити процес екстрагування сухих розчинних речовин з яблучних вичавок з метою уточнення впливу температури на процес.

Яблука для проведення дослідів були подрібнені до частинок товщиною 3-6 мм. Більший ступінь подрібнення може дати збільшений вихід цільових компонентів під час екстрагування, але нераціональний з точки зору пресування, оскільки мезга повинна мати зернисту структуру, щоб забезпечити канали між окремими частинками для витікання соку, а при надмірному подрібненні мезга буде являти собою суцільну масу, що утруднить витікання соку.

Використовувалися вичавки після відтискування соку з яблук пресовим методом. Температури для дослідів були взяті 30, 40, 50 і 60 °С. Збільшення температури екстрагування понад 60 градусів недоцільне з огляду на появу побічних реакцій, таких як «варений» присмак і втрата ароматичних речовин.

Дифузійний пристрій для проведення дослідів складається з дифузійної камери, куди наважка вичавків завантажується і заливається заданим об'ємом екстрагенту – дистильованою водою певної температури. Пристрій поміщається в водяну баню з можливістю задавати і витримувати необхідний температурний режим. Через певні проміжки часу проводилося вимірювання вмісту сухих розчинених речовин в екстрагенті за допомогою рефрактометра.

Результати. Отримані дані були оброблені та побудовані криві залежності степені вилучення сухих розчинених речовин від часу для кожної температури. Потім для наочності криві всіх чотирьох температур були зведені в одному графіку (рис. 1).

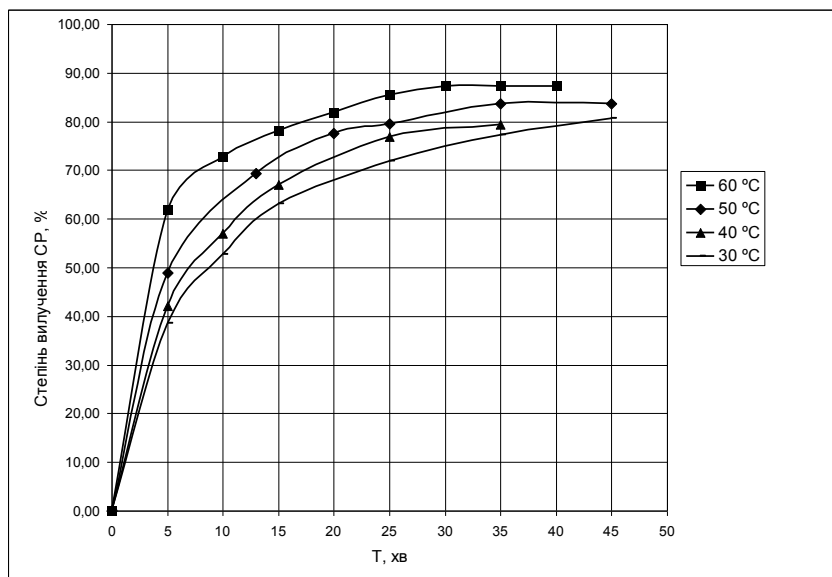

Рис.1. Залежність степені вилучення сухих розчинених речовин яблучних вижимок від часу для температур 30, 40, 50, 60 °C

Висновок. Проаналізувавши отриманий графік, резюмуємо, що процес екстрагування розчинених сухих речовин з яблучних вичавок успішно інтенсифікується підвищенням температури з 30 до 40, 50 та 60 °C. Наприклад, досягнення степені вилучення у 80% при температурі 30 °C відбувається за 43 хв. Підвищення температури від 30 °C до 40 °C скорочувало тривалість процесу до 35 хв., підвищення температури від 40 °C до 50 °C – до 27 хв., а від 50 °C до 60 °C – до 17 хв.

Таким чином, підтверджено ефективність методу інтенсифікації екстрагування яблучних вижимок підвищенням температури процесу. Для досягнення більшої ефективності можна комбінувати вплив температури процесу з іншими методами інтенсифікації процесу, наприклад, з проміжним віджимом твердої фази.